

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Life in Late Antiquity: A Contextual Analysis of the Pottery from the North Slope of Vesuvius
/Život v pozdní antice: Kontextuální analýza keramiky ze severního svahu Vesuvu/

Autorka: Bc. Martina Benková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Musil, PhD.

Konzultant: Girolamo Ferdinando De Simone, PhD.

Oponentský posudek: Mgr. Petra Tušlová

Rozsah práce: od **Introduction** (str. 7) do **Conclusion** (str. 69) = **62 stran textu** ve kterém je umístěno **10** obrazových příloh a **57** tabulek s jednotlivými kresbami střepů, zaokrouhleně **105 000 znaků** včetně tabulek, **77 000** bez tabulek. Lehce pod hranicí minimálního stanoveného rozsahu na FF UK.

Diplomová práce se zaměřuje na keramické soubory z lokality Pollena Trocchia v Itálii, z oblasti Vesuvu – nejdříve obecně z lázeňského komplexu, pak konkrétněji ze dvou soborů – z laconica a z cisterny.

Struktura práce

První kapitoly, **illuminating the dark side of Vesuvius** a **Masseria de Carolis: Archaeological evidance**, zasazují následující práci do kontextu.

Kapitola **The ceramic assemblage from the baths** se věnuje jednotlivým keramickým souborům z celých lázní:

- **Obecně ke kapitole** – nepřehledné řazení, nejednotné a nedostačené informace vztahující se k jednotlivým „ware“.
- Příklad **Table Ware** str. 28: k lepší přehlednosti by stačilo přidat podnadpisy, např.: a) Import i) ARS; b) lokální produkce, i) colour-coated ware, ii) painted ware, iii) burnished ware atd. Informace ke všem „lokálně“ vyráběným „ware“ by měly být jednotné (ARS je dobře popsána jinde, ano, netřeba zde již opakovat) – a doplněné o barvu hlíny a povrchu (listru, nebo „of paint“), příměsí, zajímavé by byly i další informace...tloušťka stěn, kvalita výpalu, ... žádné TW nemá jedinou zmínku o barvě těsta a listru.
- **Cooking ware** str. 24 „...Roman cooking wares were not commonly involved in long-distance trade – except African cooking ware, produced in the province of Afrika Proconsularis from the early 1st to the late 5th century AD...“ to není úplně pravda, Fokáia v Turecku vyvážela hrnce na

važení od 1. st. př.n.l. do 3. st. n.l. po celém středomoří. Část její produkce imitovala i tzv. Pompeian Red Ware, které bylo právě vyráběno v Neapolském zálivu a obecněji ve střední Itálii a muselo být tedy nejdříve vyvezeno na východ, aby bylo imitováno (např. Hayes 1977, 78–80).

- **Amphorae:** str. 32: otázka, proč není na lokalitě tolik lokálních amfor v porovnání s jinými třídami keramiky... Nabízí se jednoduchá odpověď, výroba amfor se v průběhu 2. st. n.l. přesunula z Itálie do provincií. V pozdní antice hlavně do severní Afriky a východního středomoří (což jde perfektně s LR sériemi), toto je klasický trend na středomořských lokalitách. Neviděla bych v tom žádnou výjimku. Poslední věta u amfor mi nedává v kontextu přechozího smysl.

The contextual analysis of pottery from Roman Baths (laconicum + baths)

- V této kapitole mi není jasné, proč byl soubor z cisterny porovnáván pouze s materiálem z laconica, když je v předchozí kapitole **The ceramic assemblage from the baths** popsán soubor z celé lokality s jednotlivými keramickými třídami, skupinami a jejich procentuálním zastoupením (tj. vypadá zpracovaně).
- Str. 38 – „*The second most attested cooking shape in laconicum is the lid*“ odvážím si tvrdit, že poklička není „*cooking shape*“ a nemělo by proto tvořit samostatnou kategorii tvarů.
- Str. 48 – zmínka „*...coarse light red clay of type A...*“ odkazuje na jakési rozdělení „*ware*“, které bohužel není nikde jinde zmíněno.
- Str. 54 stratigrafie cisterny – celkem nejasné, na to, že je zdůrazněno, že je unikátní, je velmi špatně popsána (škoda, že například nebyla doplněna kresbou). Mluví se zde o několika stratigrafických vrstvách a více kontextech s keramikou zakrytými zvířecími pozůstatky (“*The contexts with the ceramic assemblage are covered with several layers which contained numerous archaeozoological remains*”). Dále v textu se ale hovoří o jednom souboru keramiky...?

Obecně ke struktuře keramického textu – laconicum x cisterna

Struktura je zbytečně komplikovaná. V podstatě se 3x opakují jednotlivé keramické třídy ve třech kapitolách: 1. The ceramic assemblage from the baths, 2. The pottery assemblage from the laconicum, 3. The pottery assemblage from the cistern. Nicméně, tyto kapitoly vůči sobě navzájem, i v rámci jednoho souboru (laconicum, cisterna), poskytují nesourodé informace. V první kapitole chybí jakékoliv informace o barvě hlíny/listru, inkluzích atd. Ve druhé a třetí kapitole se občas objeví, občas ne. Například inkluze u cooking ware jsou v laconicu popsány, u cisterny nikoliv; hlína a inkluze u common ware jsou popsány u cisterny a v laconicu nikoliv; v obecném popisu u lázní (baths) common ware zcela chybí (společně s dolii a slipped ware). Inkluze a barva hlíny u transportních amfor taktéž zcela chybí, což v případě této skupiny považuji vyloženě za chybu, neboť to jsou důležitá data při určení jejich provenience. U dalších skupin se dá pracovat s jednotlivými „*ware*“... Přestrukturování popisu

keramických souborů a jeho důkladnější členění by práci přidalo na důvěryhodnosti, lehkosti a, zejména, čtivosti.

Conclusion

Str. 67: *While the laconicum contained also a great part of the **residual** fragments, such as the ARS or the African cooking ware, the assemblage from the cistern was almost entirely of **local** origin.*

- Není jasné, proč je porovnáváno residual a local?
- Proč je ARS a African cooking ware považováno za residual? Proč to není v předchozím textu (až v závěru) uvedeno či vysvětleno?
- Celá teze ohledně množství importu x lokální keramiky v laconicu x lázních na stejné stránce: když si porovnáme množství MNI z laconica (uvedeno 281 – já napočítala 280, ale počítám s 281) a z cisterny (46) a spočítáme si procentuální zastoupení importu ve skupině: laconicum 32 MNI, cisterna 4 MNI (zde počítám se základem 44, neb 2 střepy jsou uvedené jako residuální), dojdeme k výsledku 11,4% importu v laconicu, a 9% v cisterně (kdybychom vycházely z celého počtu tak: 8,7%). Tento rozdíl je v podstatě zanedbatelný a stavět na něm interpretace se zdá být diskutabilní.

Str. 68: fragmentace nádob – byly některé nádoby z cisterny zcela kompletní? V takovém případě by bylo možné hovořit o uzavřeném kontextu.

Formální stránka práce

- Chybí rozepsané zkratky běžně používané v textu: (NMI) 1. použití str. 7; (MNI) 1. použití str. 24. Pravděpodobně to samé. Vysvětlivka v úvodu by mohla eliminovat špatný přepis (předpokládám Minimum Number of Individuals – MNI). Obdobně nevysvětleno (NA) poprvé na str. 8.
- Nesourodnost zápisu „et al.“ a „in press“, jednou kurzívou, jednou ne. Např. str. 11 citace, oba příklady najednou.
- **Fig. 7** by měl být umístěn na str. 23, kde se vztahuje k textu, nikoliv na str. 27, kde nemá k textu žádnou vazbu.
- Text je napsán v angličtině, to je chvályhodné, nicméně by pak měl následovat formu anglického zápisu textu:
 - Late Antique, Late Roman (např. str. 22), velká písmena
 - Tečky místo čárek u číslic: čj 1,5m v aj 1.5m
 - Vypisování číslic do 10 nepojících se s množstvím, mírou etc. např. str. 20, „nine individuals“
- Množství drobných chyb v textu, chybějící a přebývající čárky a tečky, forma singulár/plurál atd.

- Zásadnější přepisy např. na str. 18 uvedeno, že **4 Roman feet = 1184m**.
- Nepřehledné řazení, chybějící odstavce a podnadpisy. Ve finále je třeba číst určité úseky vícekrát k pochopení struktury a návaznosti.
- Odkaz na katalog v textu od laconica dále – pouze číslem v závorce, matoucí.
- Nějaké věty špatně strukturované – špatně pochopitelné.
- V textu se mluví o **lokální, regionální a mikro-regionální** produkci keramiky, nikde není vysvětleno, co to pro danou oblast znamená.

Závěrem

Cením si toho, že diplomantka pracovala s originálním souborem a její diplomová práce tak byla prakticky zaměřena. Současně sama vím, jak je práce s keramickým souborem časově náročná, a v mnoha případech nevděčná. Škoda je, že nebylo více pozornosti zaměřeno na jednotlivé keramické třídy a jejich deskripci, že je text často matoucí a nejednoznačný, současně mu chybí „koncovka“, tj. obsahuje množství prepisových chyb. Práce je celkově stručná, sotva naplňuje rozsah diplomové práce.

S přihlédnutím k výše zmíněnému navrhuji jako nejlepší hodnocení diplomové práce **velmi dobře (2)**.

V Praze 15.1.2018

Mgr. Petra Tušlová